

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
Participation in Academic Administration of Teachers in Schools Under
The Bangkok Metropolitan Administration

ณัฐวุฒิ วงศ์ษาบุตร^{1*}, รัตนา กาญจนพันธ์²

Nattawut Wongsabut^{1*}, Ratana Karnjanapun²

^{1*2} สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{1*2} Educational Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

*Corresponding author; E-mail: nattawoot_oa@hotmail.com

Received 24 April 2024 Revised 2 December 2024

Accepted 4 December 2024 Available online 23 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 50 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.974 สถิติที่ใช้ศึกษา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Multiple Comparison Method)

ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากผลวิจัยครั้งนี้พอสรุปได้ว่าระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ABSTRACT

This study aims to: 1) To study the importance of participation in academic administration of teachers in schools. Bangkok and 2) To compare the participation in academic administration of teachers in schools. Affiliated with Bangkok Manakorn classified by level of education Work experience and school size school year 2566 amount 389 The instrument used in this study was an evaluation scale questionnaire. 5 Level has a consistency index value between 0.80-1.00 is the same as the whole issue. 0.974 Statistics used to study be Frequency value Percentage value Average Standard Deviation T-value test (the test) One-way analysis of variance (One-way ANOVA) and comparison of the difference in average scores in pairs with the Cheffe method (Scheffe's Multiple Comparison Method)

The results of the study showed that: 1) teachers are involved in academic administration in schools affiliated with Bangkok; Overall and individually, it is at a high level. 2) Teachers with educational level Work experience in schools of different sizes. Participation in academic administration in schools affiliated with Bangkok is different, as evidenced by this research. Work experience and school size affect participation in the academic administration of schools affiliated with Bangkok.

Keywords: Participation, Academic Administration, Schools Affiliated with Bangkok

บทนำ

การศึกษานั้นถือเป็นส่วนสำคัญในการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะและก้าวทันโลกในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะปัจจุบันนี้ทักษะการพลเมืองนั้นไม่ได้จำกัดไว้แต่เพียงการเป็นพลเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่ง เหมือนอย่างในอดีตอีกต่อไปปัจจุบันทรัพยากรมนุษย์นั้นนอกจากจะต้องมีทักษะการเป็นพลเมืองของประเทศนั้น ๆ แล้วยังต้องมีทักษะการเป็นพลเมืองโลกอีกด้วยซึ่งการจะพัฒนาประชากรของประเทศให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ตามแบบฉบับดังกล่าวนั้นจะต้องอาศัยการศึกษาซึ่งสถานศึกษาต่างๆ มีส่วนสำคัญในการดำเนินการโดยสถานศึกษานั้นมีภารกิจหลักคือการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองและพลโลกที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนั้นสำหรับสถานศึกษาแล้วถือเป็นงานหลักและเป็นส่วนสำคัญในการชี้วัดคุณภาพของสถานศึกษาโดยปรียาพร วงศ์อนุตรโร (2546)ได้อธิบายไว้ว่าการบริหารงานวิชาการนั้นถือว่าเป็นส่วนสำคัญเนื่องเพราะเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษาในทุกระดับประเภท มาตรฐานการศึกษาและคุณภาพของการศึกษานั้นสามารถที่จะพิจารณาได้จากผลของการบริหารงานวิชาการ เพราะการบริหารงานวิชาการงานเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การโครงสร้างเวลาเรียน และการจัดการเรียนการสอนอันเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา เพราะการจัดการศึกษานั้นถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติและพัฒนาสังคมโลกอีกด้วยโดยจักรพันธ์ แก้วพันธ์ และ พิภพ วงษ์เงิน (2023)ได้อธิบายไว้ว่าการศึกษา

นั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติเป็นกลไกสำคัญในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุขในกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในยุคปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนั้นถือเป็นปัจจัยและตัวชี้วัดในความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารและเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาการบริหารงานวิชาการจึงเป็นภาระงานที่มีส่วนสำคัญที่ทุกคนจะต้องให้ความสำคัญและให้ความร่วมมืออีกทั้งผู้บริหารเองจะต้องเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการตั้งแต่เริ่มต้น ไม่ว่าจะเป็นเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดทิศทางในการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ขั้นตอนแรกไปจนกระทั่งถึงการติดตามประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการ กำหนดหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน และเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นมีส่วนในการสนับสนุนการจัดการศึกษาหรือกระทั่งจัดการศึกษาด้วยตนเองตามบริบทและความพร้อมของหน่วยงานท้องถิ่นหรือเอกชนนั้นๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการช่วยผลักดันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของชุมชน สังคมโลกในยุคปัจจุบัน

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้นทำให้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษนั้นมีอำนาจและหน้าที่ในการที่จะต้องส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยกรุงเทพมหานครมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครถึง 437 โรงเรียนมีครูอยู่ในสังกัดถึง 13,597 คน จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครนั้นจำนวนมากมายังอีกทั้งยังมีขนาดที่แตกต่างกันไปแต่การบริหารจัดการของสถานศึกษานั้นไม่ได้มีความเป็นอิสระเนื่องจากโรงเรียนนั้นมิได้เป็นนิติบุคคลทำให้การบริหารจัดการในบางประการเกิดความติดขัดอีกทั้งขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกันทำให้การบริหารจัดการที่แตกต่างกันออกไปส่งผลให้การบริหารจัดการเน้นไปที่การบริหารสถานศึกษาในรูปแบบของสายบังคับบัญชา มากกว่าการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการมากนัก โดยการบริหารงานวิชาการเริ่มจากการรับนโยบายของกรุงเทพมหานครผ่านสำนักการศึกษา มาสู่สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา และนำไปสู่ครูเป็นลำดับขั้นทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษายังติดขัดจำกัดและขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา และส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลนำไปวางแผน พัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

ทบทวนวรรณกรรม

1.การบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยศึกษาจากงานวิจัยและผลงานทางวิชาการที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้เพื่อสังเคราะห์แยกประเด็นศึกษา การบริหารงานวิชาการนั้นถือเป็นส่วนสำคัญในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยนิภาพร เหล็กหลี่ (2559, หน้า79) ได้อธิบายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไว้อย่างน่าสนใจว่าการบริหารวิชาการคือการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญเนื่องเพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลสัมฤทธิ์ ที่ดีและมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นจุดประสงค์หลักของสถานศึกษาอีกทั้งยังเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของสถานศึกษาอีกด้วย ไชยา หานุภาพ(2564, หน้า 42) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่าเป็นกระบวนการหรือวิธีดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู และเทคนิคการสอน และพระภัทรพงศ์ ธรรมทีโป (2562, หน้า 21) อธิบายความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะคุณภาพผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นตัวกำหนดปริมาณการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษาจะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนั้นเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาเพราะเป็นการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาซึ่งจากการประมวลรวบรวมงานด้านวิชาการแล้วสามารถแบ่งประเภทงานวิชาการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนหลัก ๆ ได้ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ได้แก่

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างประสบการณ์วิธีการจัดกิจกรรมตัวชี้วัดและคุณสมบัติของผู้เรียนตามที่ต้องการโดยจะต้องสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนโดย Good (1973, P. 154) ได้อธิบายว่าหลักสูตรคือกลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างมีระบบหรือก็คือสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ทั้งหมดเพื่อบรรลุตามจุดหมายหรือจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ Saylor & Alexander (1974, P.6) ยังได้กล่าวเสริมอีกว่าหลักสูตรนั้นเป็นแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่ได้วางเอาไว้

2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือการศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดชั้นเรียน การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การเลือกตำราเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้โดยชนาธิป พรกุล (2544, หน้า 46-48) ได้อธิบายกระบวนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นการจัดการสอนและกิจกรรมทางการศึกษาในทุกวิชาซึ่งทุกกิจกรรมต้องสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็นและทำด้วยตนเองเป็นต้น

3) ด้านการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการวางแผนการติดตามตรวจสอบควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาโดยการกำกับดูแล และให้คำแนะนำแก่ครูผู้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการและคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนโดยนิภาพร พินิจมนตรี (2563, หน้า 38) ได้กล่าวว่าการนิเทศหมายถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง การปรับปรุงการเรียนการสอนกระตุ้นให้ครู บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาดำเนินการร่วมกัน

4) ด้านการวัดประเมินผลการศึกษา คือขั้นตอนปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลการจัดการเรียนรู้เพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กล่าวคือเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและตัดสินผลการเรียนโดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนของผู้เรียนในช่วงก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ศิริเกศ เพ็ชรขำ (2565, หน้า 39) กล่าวว่า การวัดประเมินผล คือการกำหนดหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและการประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร สาระการการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การเทียบโอนความรู้จากสถานศึกษาอื่น

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นคือการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเริ่มตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมกำหนดทิศทางการบริหารงาน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ร่วมวิเคราะห์ผลประเมินผล และสังเคราะห์ผลเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ไชยา หานุภาพ (2564, หน้า 21) อธิบายการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจในเรื่องสำคัญที่ส่งผลต่อหน่วยงาน โดยมีลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมควบคุมและตรวจสอบอย่างมีอิสระ และด้วยความเต็มใจเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี Swansburg(1996, P.391-394) ได้จำแนกองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 องค์ประกอบคือ

1) Goals & objectives คือการมีเป้าหมายหรือจุดประสงค์ร่วมกัน เป็นการที่สมาชิกในกลุ่มร่วมกันตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์ร่วมกันรวมทั้งถึงการร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้ลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นภายในองค์กรและทำให้ทุกคนมีเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) Commitment คือการขอกุมัดร่วมกัน บุคคลไม่ว่าจะเป็นตัวผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน ต้องมีการทำข้อตกลงร่วมกันมีข้อผูกมัดร่วมกัน โดยผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนช่วยเหลือและฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน อีกทั้งผู้ปฏิบัติงานจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลจากการมีข้อตกลงร่วมกันมีข้อผูกมัดร่วมกันทำให้ทุกคนมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมขององค์กรทำให้การปฏิบัติงานทุกประการยอมเป็นไปเพื่อองค์กร

3) Autonomy คือมีอิสระในการตัดสินใจ มีอำนาจในการบริหารจัดการภาระหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพและเต็มความสามารถโดยผู้ปฏิบัติงานนั้นจะต้องมีอิสระต่อความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและการตัดสินใจในงานของตนเองซึ่งจะก่อให้เกิดความตั้งใจทุ่มเทและเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถกล่าวโดยสรุปคือผู้บริหารจะต้องให้อิสระในการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติเพื่อให้เขาได้แสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่เต็มความสามารถ

4) Trust คือความเชื่อใจ ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการสร้างการร่วมมือกันในการบริหารงานหรือในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ด้วยความร่วมมือกันโดยการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันการยอมรับฟังข้อเสนอแนะ การร่วมกันคิดแก้ปัญหาตลอดจนการให้อิสระในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การเปิดโอกาสให้มีการเสนอแนะและการให้โอกาสในการร่วมรู้ ร่วมเห็นร่วมทำร่วมตรวจและร่วมได้รับผลประโยชน์ ซึ่งเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากงานในอนาคต

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนั้นเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการศึกษาไปจนถึงกระทั่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอีกทั้งยังเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จทางการบริหารสถานศึกษาอีกด้วย การที่จะดำเนินการให้งานบริหารวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้นผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมโดยจะต้องให้มีโอกาสในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจกำหนดเป้าหมายการทำงาน ทำข้อตกลงร่วมกัน ให้อิสระและความเชื่อใจกับผู้ปฏิบัติงานจึงจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพโปร่งใสตรวจสอบได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 437 โรงเรียน จำนวน 13,597 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 โดยใช้วิธีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากขนาดของสถานศึกษา จากนั้นทำการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Cohen (1988, pp. 54-55) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 389 คน ประกอบด้วยครูที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีจำนวน 244 คน สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 145 คน ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 132 คน มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 145 คน มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 112 คน เป็นครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 128 คน อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 128 คน และอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 133 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะเชิงสำรวจโดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามภาระหน้าที่ในสถานศึกษา 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครโดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้แบบอิสระ

จากนั้นจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.979 ซึ่งถือว่ามีค่าสูงพอที่จะนำแบบสอบถามทั้งฉบับไปใช้จริงได้

ผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู จำแนกตามสถานภาพ โดยการทดสอบค่าที (t-test) กับครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) กับครูที่มีประสบการณ์การทำงานและครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน

	ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร	การมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	SD	ระดับ
1	การพัฒนาหลักสูตร	4.09	0.57	มาก
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.12	0.56	มาก
3	การนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้	4.09	0.58	มาก
4	การวัดประเมินผลการเรียนรู้	4.11	0.58	มาก
	รวม	4.10	0.51	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา คือ ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.11$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.09$) และด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.09$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 244)		(n = 145)			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1.การพัฒนาหลักสูตร	4.16	0.52	3.98	0.64	2.875*	0.000
2.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.22	0.50	3.97	0.62	4.007*	0.000
3.การนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้	4.16	0.53	3.96	0.63	3.223*	0.001
4.การวัดประเมินผลการเรียนรู้	4.18	0.53	3.97	0.65	3.416*	0.000
รวม	4.18	0.45	3.97	0.58	3.774*	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมกับรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในภาพรวมครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีส่วนร่วมมากกว่าครูที่มีคุณวุฒิสองระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่าด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้มีความแตกต่างกันมากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ	ประสบการณ์การทำงาน			F	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5-10ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป		
	(n=132)	(n=145)	(n=112)		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
1.การพัฒนาหลักสูตร	4.12	4.21	3.89	10.603*	0.000
2.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.18	4.23	3.92	12.022*	0.000
3.การนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้	4.17	4.17	3.88	10.275*	0.000
4.การวัดประเมินผลการเรียนรู้	4.15	4.21	3.93	8.062*	0.000
รวม	4.15	4.21	3.90	12.835*	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method) โดยภาพรวมแล้ว ครูที่มีประสบการณ์ระหว่าง 5-10 ปีมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากที่สุดโดยต่างจากครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อยู่ที่ระดับ 0.14 และเมื่อเปรียบเทียบกับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกัน อยู่ที่ระดับ 0.25 ส่วนครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี อยู่ที่ระดับ 0.25

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการ	ขนาดโรงเรียน			F	Sig.
	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=128)	โรงเรียน ขนาดกลาง (n=128)	โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=133)		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
1.การพัฒนาหลักสูตร	4.14	4.21	3.92	9.424*	0.000
2.การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.14	4.26	3.98	9.203*	0.000
3.การนิเทศติดตามการจัดการ เรียนรู้	4.12	4.20	3.94	6.874*	0.000
4.การวัดประเมินผลการเรียนรู้	4.12	4.26	3.95	10.065*	0.000
รวม	4.13	4.24	3.95	11.178*	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method) โดยภาพรวมแล้วครูที่มีประสบการณ์ระหว่าง 5-10 ปีมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากที่สุดโดยต่างจากครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และเมื่อเปรียบเทียบกับครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีการตื่นตัวทางการเรียนรู้และการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยซึ่งสอดคล้องกับอัครวินทร์ แก่นจันทร์ (2562, หน้า 69) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลเกี่ยวกับงานวิชาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรา เกษมราษฎร์ (2559, หน้า 59) เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวมและรายด้านมาก สอดคล้องกับงานวิจัย จักรพันธ์ แก้วพันธ์ และ พิภพ วงษ์เงิน. (2023) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในภาพรวมมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผู้ศึกษาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาหลักสูตรโดยรวมและรายด้านมาก อาจเป็นเพราะการที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายจะส่งผลต่อการดำเนินงานให้บรรลุตามความต้องการทั้งนี้เพราะผู้บริหารครูและบุคลากรทุกคนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ การใช้หลักสูตรในภาพรวมและมีทักษะการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและบรรลุตามเป้าหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับแนวคิดของวิโรจน์ มังคละมณี (2540, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารการใช้หลักสูตรในโรงเรียนว่าเป็นการดำเนินการทุกอย่างในโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรผู้ที่มีส่วนสำคัญในการบริหารการใช้หลักสูตรในโรงเรียนก็คือผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคน ซึ่งต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการใช้หลักสูตรในภาพรวมและมีทักษะการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและบรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตา ซาเบา (2560) เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน ในขนาดโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านพัฒนาหลักสูตรมาก

2) การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านการประชุมปรึกษาหารือสอดคล้องกับแนวคิด

ของมยุรี ประสิทธิ์นิวา (2555, หน้า 28) กล่าวถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีบทบาทในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการตามความสนใจของผู้เรียน ผูกทักษะ กระบวนการคิด จัดทำสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนำชุมชนท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมรวมทั้งบูรณาการความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของธันชนก บุตรศิริ (2560) เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอศรีราชา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าครูมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยภาพรวมมาก

3) การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ โดยรวมและรายช้อยมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีส่วนร่วมในการนำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ในรูปแบบต่างๆ รองลงมา ได้แก่ มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานด้านการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุดได้แก่ มีส่วนร่วมในการกำหนดวันเวลาในการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศติดตามผลกาดำเนินการจัดการเรียนรู้นั้นเป็นขั้นตอนกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งการนิเทศนั้นเป็นส่วนสำคัญของงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของโรงเรียนโดยผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีหน้าที่ควบคุมกำกับติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจารุณี เก้าเอี้ยน (2557, หน้า 6) อธิบายไว้ว่า งานวิชาการนั้นเป็นภาระกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นก็ถือได้ว่าการดำเนินงานวิชาการเป็นหัวใจเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในสถานศึกษาผู้บริหารต้องใส่ใจ และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งต้องพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า ทันทต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันนอกจากนี้ยังจะได้รับความไว้วางใจ การยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม อันจะนำซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 16) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา Miller (1965, p. 175) ได้กล่าวไว้ว่างานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษาจากแนวความคิดดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าการบริหารงานในสถานศึกษานั้น จะต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรกต้องสนใจและเข้าใจลึกซึ้งโดยมุ่งประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุด เพราะการบริหารงานวิชาการจะเป็นตัวชี้วัดถึงมาตรฐานและคุณภาพของการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในงานวิชาการเพื่อนักเรียนจะได้มีความรู้มีคุณลักษณะเป็นไปตามหลักสูตร ตามพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญและเป็นคนที่ดีของสังคมและชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิกา นาคแก้ว (2562) เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนปฐมวัย สังกัดเขตพื้นที่การประถมศึกษาพังงา พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมและรายช้อยมาก

4) การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมและรายช้อยมาก อาจเพราะผู้บริหารดำเนินการวางแผนและ

กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผลร่วมกับครูจึงทำให้การบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพเพราะทุกคนในองค์กรมีความรู้ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 35) กล่าวว่าผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลร่วมกับครูและฝ่ายวิชาการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับการวัดประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตรวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงจัดประชุมอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลและควบคุมติดตามการประเมินผลและนำผลการประเมินมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุวรรณ ศิลาวิหก (2563) เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหลังสวน 2 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการด้านการวัดประเมินผลในภาพรวมและรายข้อ มาก

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้มอบหมายอำนาจหน้าที่โดยมองจากความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ครูทุกคนได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถตามความถนัดของแต่ละบุคคลจึงทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตา ขบา (2560) เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าครูที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิกา นาคแก้ว (2562) เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนปฐมวัย สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพังงา พบว่าครูที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ต่างกัน

2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมและรายข้อแล้วต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ย่อมมีความต่างกัน ทั้งความรู้และประสบการณ์ จึงทำให้มีมุมมองและความคิดเห็นที่ต่างกันออกไปโดยภาพรวมแล้วผลวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชชาพร ชัยบุญมา (2562) เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญชนก บุตรศิริ (2560) เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอสรรคบุรี สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการต่างกัน

3) การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ตรงตามสมมติฐาน อาจจะเป็นเพราะครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการที่ต่างกันซึ่งเกิดจากบริบทการบริหารที่ต่างกันทำให้ผู้บริหารเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Huntington & Nelson (1975, p. 58) เห็นว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะพิจารณาจาก กิจกรรม และการบริหาร ซึ่งจะต้องมีการศึกษาควบคู่กันไป ในกิจกรรมนั้น จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนในด้านการบริหารนั้น จะเป็นลักษณะของผู้มีอำนาจหน้าที่

ที่จะเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือแสดงออกถึงเข้าร่วมในกิจกรรม ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการนั้นขึ้นอยู่กับบริบทในการบริหารจึงทำให้ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการต่างกัน สอดคล้องกับงานการวิจัยของ มนัสนันท์ วัฒนองเสียว (2560) ซึ่งพบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมกรรมการเครือข่ายการเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนสังคม มีส่วนร่วมในการรับฟังความเห็นของชุมชนสังคมเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรรายวิชาต่อไป

2) ผู้บริหารควรมีการประชุมวางแผนในการจัดการโครงสร้างระบบงานด้านการช่วยเหลือนักเรียนสนับสนุนด้านเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกและจัดระบบงานช่วยเหลือนักเรียนให้มีความทันสมัยและใช้งานได้สะดวกไม่ซับซ้อน

3) ผู้บริหารควรมีการประชุมวางแผนจัดทำปฏิทินการนิเทศและให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปฏิทินการนิเทศเพื่อให้การนิเทศติดตามประเมินผลมีประสิทธิภาพและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

4) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น โดยการประชุมหรือการรับฟังความคิดเห็น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1) การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาในสังกัดอื่น เช่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อยกคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2) การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาในสังกัดต่างๆ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำและการสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความเมตตากรุณาและการให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์รัตนา กาญจนพันธุ์ ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในการดูแลเอาใจใส่ การสละเวลาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และชี้แนะแนวทางตลอดจนข้อบกพร่องในการดำเนินงานของผู้วิจัยอย่างดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี ลาภเจริญ ประธานคณะกรรมการสอบการศึกษาอิสระ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับแก้งานวิจัยฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญได้แก่ ดร.คำพร กองเตย นายปริญญา วนาลัย นางสาวหทัยชนิง เงินรวง นางสาวสิริอาภรณ์ ค่ายัง และนางสาวกัญจัทย์ จานแก้ว ที่ให้ความอนุเคราะห์ประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องของคุณภาพเครื่องมือวิจัย นำไปสู่การแก้ไขเครื่องมือในงานวิจัยที่มีความสมบูรณ์

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว

ขอขอบคุณครอบครัว มารดาที่สนับสนุนการศึกษาต่อในครั้งนี้ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขา การบริหารการศึกษา กทม. รุ่น 28 ที่คอยให้กำลังใจและคำปรึกษาในการทำ การค้นคว้าความอิสระครั้งนี้ จนประสบผลสำเร็จไปได้ด้วยดี คุณค่าและประโยชน์จากการการทำงานวิจัยฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบเป็นความดีแต่บิดา มารดา คณาจารย์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง สถาบันอันทรงเกียรติแห่งนี้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์คุรุสภา.

จรุณี เกาเอียน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับ*

ผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.

จักรพันธ์ แก้วพันธ์ และ พิภพ วังเงิน. (2023). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาชั้น

พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7(1), 19-35.

จารุวรรณ ศิลาวิหก.(2563). *เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหลังสวน 2*

สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

ชนาธิป พรกุล.(2544). *แคล์: รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนิกา นาคแก้ว. (2562). *เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนปฐมวัย สังกัดเขตพื้นที่การ*

ประถมศึกษาพังงา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- ไชยา หานุภาพ. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธัญชนก บุตรศิริ.(2560). เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอศรีราชา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิภาพร พินิจมนตรี. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปณิดา ขบา.(2560). เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ . (2544). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พระภัทรพงศ์ ธมมทีโป (วงศ์ศรีลา). (2562). สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พชชาพร ชัยบุญมา. (2562). เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มนัสนันท์ วังหนองเสียว.(2560). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มยุรี ประสิทธินาวา. (2555). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา จังหวัดตราด. กศ.ม. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีโรจน์ มังคละมณี. (2539). ยุทธศาสตร์การบริหารการใช้หลักสูตรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ:ประสานมิตร.
- ศิริเกศ เพ็ชรขำ. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่องานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุทธิรา เกษมราษฎร์.(2559). เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัศวรินทร์ แก่นจันทร์. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- Good,C.V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed). New York : McGraw - Hill.
- Huntington, S. & Nelson, S. (1975). *No easy choice: political participation in developing countries*. New York: Harvard University Press.
- Miller, V.W. (1965). *The public administration of American school system*. New York: Harper, Brace & World.

Saylor, J. Galen and William M. Alexander. (1974). *Planning Curriculum for School*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Swansburg, R.M.(1996). *Management and Leadership for Nurse Managers*. Boston : Jones and Bartlett Publishers.